

GEMİCİLİK:

SORU İŞARETLERİYLE DOLU BİR ATLANTİK SEFERİ

Yeni Queen Elizabeth II gibi modern teknolojinin en üst aşamasına çıkmış, en modern plân ve zengin ayrıntılarla yapılmış olan yolcu gemileri için asil güçlük fabrikadan çıktıktan sonra başlıyor.

Büyük transatlantiklerin devri geçmiş-tir. Birçok ün salmış yolcu gemileri ya yüksek fırınlara gidiyorlar, ya da kendi eski derecelerinden birkaç kat aşağı bir sınıfa düşerek ucuz tarifeli kol gezme seferleri yapıyorlar. Amerika'luların «United States» mavi kordelanın son taşıyıcısı —blindiği gibi Atlantığı en hızlı geçen gemiye bu mavi kordela verilir ve daha hızlı bir rekor elde edebilen eskisinin elinden onu alırdı— şu anda naftalinlenmiş, kazıklar arasında duruyor, çünkü jumbo jetler çıktuktan sonra asker taşımak için bile ona ihtiyaç kalmadı.

1957'de Atlantığı gemilerle geçenlerin sayısı son defa olarak bir milyonu bulmuş ve uçakla gidenlerinki 980.00'de kalmıştı. O sıralarda İngiliz Comet uçaklarıyla Amerikan Boeing 707'ler düzgün tarifelerle Avrupa'dan Amerikaya gidip geliyorlardı. Aradan geçen on yıl içinde —satılan gemi biletlerine nazaran— 3 kat daha fazla yolcu artık havaları tercih ediyordu.

Bugün Majeste Queen Elizabeth II 66.000 tonilatosu ile dünyanın ikinci dere-

cede en büyük gemisidir. 5000 tonilatodan az gemiler küçük tekneler sayılır. 10.000 tonilatoya kadar gemiler Avrupa kıyılarındaki en çok görünen gemi tipleridir. Bundan sonra orta sınıf sayılan 15.000 tonilatoluk gemiler gelir. Bunun üstünde olan süper gemilerdir.

Bu süper kategoriye tabii yeni «Queen» de girer ve birçoklarının kötü kehanetlerine rağmen Mayıs/Haziran 1969'da 16 milyon TL. kazanç bile sağlamıştır. 294 metre uzunluğuyla bu dev ortalama bir futbol meydanından 3 kat daha uzundur. Onu işleten türbinlerinin gücü 110.000 BG'dir ki bu 4500 Volkswagen otomobil motoruna eşittir. Üç alternatif akım jeneratörü 200.000 nüfuslu bir şehrin her türlü elektrik ihtiyacını karşılayabilecek güçtedir. Fakat «Queen» yalnız 2000 yolcu alan bir yüzen şehirdir ve onun bir Atlantik seyahati ayrıca 1000 şampanya şişesiyle o kadar viskiye ve yarım milyon sigaraya mal olur.

Tabii içkilerin bedeli bilet ücretlerine dahil değildir ve bu işi bilenler bir seyahat için aşağı yukarı bilet ücretinin bir

mislini daha hesap etmenin yerinde olacağını söylerler. Liman gezintileri, daha başka ek giderler 1600 liralık bir Avrupa-Amerka gidişini 4000 liraya çıkarır.

Otomatik Gemi :

Aldığı bu paraya karşılık Queen'de birçok teknik yenilikler vardır. 920 kişi olan mürettebatının yalnız 70'i teknik personelidir. Geriye kalan herşeyi, bir kompüter ve sinir uçları kaptan köprüsünde son bulan muazzam bir otomatik tesis kendi kendine görür.

Argus kompüteri yalnız merkezi bir hesap merkezi değildir. Onun yardımı ve hava raporlarının katkısıyla en uygun güneşli bir rota hesaplanır. Yüksek dalgalı alçak basınç bölgelerinden kaçınmak imkân olmayan yerlerde stabilizatörler 20 derecelik yalpaları geminin iki yanında 3 dereceden yukarı çıkmayacak şekilde azaltırlar.

Radar da 12 engelin varlığını birden aynı anda önceden haber verir. Emniyet mesafesi 900 ile 9000 metre arasında ayarlanabileceğinden bu alan içinde vukua gelebilecek çarpışmaların çok önceden farkına varılmış olur. Öze yandan bu dev teknenin herhangi bir tehlike karşısında yapacağı kaçma manevrası adeta Yeni Camiyi sağa sola çevirmek gibi birşey olduğundan özel bir radar Queen'in rotasından herhangi bir sapmayı veya hızındaki ufak bir değişikliği önceden haber verir.

Eski Elizabeth :

20 Eylül 1967 günü hakiki Kraliçe bir şampanya şişesini geminin başına vurarak onu suya indirirken, ikinci bir «Queen» İngiliz liman sularında dolaşıyordu. Elizabeth I suya indirildiği 1938'de dünyanın en büyük yolcu gemisi idi : 314 metre uzundu, 32'şer ton ağırlığında 4 uskuru, 16 tonluk üç çapası ve tüm 900 metrelik zinciri üzerinde 10 milyondan fazla perçin çivisi ve 160.000 BG'lik dört esas makinesi vardı.

Dünya Savaşı başladığı zaman bu muazzam tekne İngiliz Kuzey Silâhlanma merkezlerinin kıyılarında Alman uçaklarının hücumlarına karşı açıkta kalıyordu. Ana limanı olan Southampton'a gidinceye kadar daha 5 yıl, 5 ay ve 18 gün beklemesi gerekti.

26 Şubat 1940'da ilk Queen resmen Southampton'a doğru yola çıktı ve 7 Mart'ta New -York'a vardı. Bundan sonraki gö-

revi kendisini iyice kamufle ederek asker taşımaktı. Alması düşünülen 2082 yolcu yerine ona 5600'er bindi, daha sonraları bu sayı 15600'e kadar çıktı. Kırk kezden fazla bu sivil savaş gemisi Atlantikten geçti. İrlanda kıyılarından 350 km kadar uzakta onu gören ve bir torpido savuran Alman denizaltı komutanı, o zaman için muazzam bir hız olan saatte 45 km'yi tahmin edemedi ve ıskı geçti.

Bu «savaş kraliçesi» 1946'da ilk olarak Londra limanına girdiği zaman dünyayı 20 kereden fazla dolaşmıştı, tüm 900.000 km. Bugün yüzen otel olarak Florida kıyılarında paslanmakla meşguldür.

Daha Küçük, Ama Daha İyi :

Fakat Elizabeth II geleneğin devamını sağlamaktadır. Eski Queen'in transatlantik seferlerinden alınan yakın sulara çalışabilecek bir şekle sokulmasına imkân olmadığı için Q E II daha küçük boyda ve su altı derinliği daha az ve güney sularında çalışabilmesi için en modern klima tesisleriyle donatıldı. Ablası eski gemiye nazaran onun her tarafı kaynak edilmiştir. Bu sayede perçinlenmek için birbiri üzerine bindirilen çelik saçlardan 6000 ton ve perçin başlarından da 2000 ton tasarruf edilmiştir. Geminin suyun içinde kalacak alt kısmına verilecek modern şekil uzun süren su içinde çekme deneylerinde saptanmıştır.

Gerçi geminin gündelik akaryakıt tüketimi 520 tondur —ki bu orta bir şilep yüküdür— fakat Elizabeth I aynı hızda iki kat akaryakıt tükettirdi.

Sivil Gemicilik Yaşiyor :

Demek ki gemicilik birçoklarının sandığı gibi «daha ölmüş değildir». Gerçekten denizci milletlerden bir çoğunun okyanuslarda işleyen birkaç lüks transatlantiki vardır. Yalnız Almanyadan 250.000 turist bu yıl Atlantığı gemiyle geçmişlerdir.

Büyük Alman yolcu gemisi «Hamburg» da Queen gibi 1969'da hizmete girmiştir, fakat 25.000 tonilato ile ondan çok küçüktür.

Fransızların büyük transatlantığı «France» (66.000 tonilato) iyi havalarda atlantik üzerinden, jet uçaklarıyla rekabet edecek kadar, çok yolcu taşımıştır. Fakat kışın, yolcu miktarının azaldığı aylarda kol gezerek oldukça yüksek kazançlar sağlamaktadır.

İtalya limanları bugün Atlantik yolcu seferler bakımından en büyük önem taşırlar. Dört büyük gemi «Michelangelo, Leonardo da Vinci, Raffaello, ve Christopher Colombo» bütün yıl boyunca Trieste, Venedik, Pire, Messina, Palermo, Napoli, Malaga, Lizbon üzerinden New-York'a giderler.

Fakat bunların hepsinin en modernini Queen'dir. Emniyet düşüncesiyle bütün iç kabinler yangına dayanıklı asbestle kaplanmıştır. Ayrıca otomatik bir yangın söndürme tertibatı ve gemide hemen hemen 4000 kişiyi içine alacak can kurtarma kayıkları vardır, oysa yolcu ve mürettebatın tümü daima 3000'in altındadır. Emniyet merkezinde 24 saat nöbet tutulur. Buradan geminin su geçirmeyen bölmeleri kapatılabilmekte, ihtiyaç anındaki elektrik motorları çalıştırılmakta, yangına karşı söndürme tertibatı derhal harekete geçirilmektedir.

Yolculuk Şartları :

Yalnız Queen'in yolcuları taşınması için izin edilecek mukaveleye koyduğu birçok şartlar vardır ve bunlar seferin en serüvenli kısmını teşkil eder, meselâ Alman

Atlantik Yollarının yolcularına sunduğu mukavelenin 277 incele edilmiş şartını okuyabilmek için en aşağı bir büyütece ihtiyacı vardır, bu bakımdan acele ile bu gibi mukaveleleri imza eden yolcular çoğu zaman şartların hiç birinin farkında olmazlar.

Örneğin bir madde kaptana, istediği herhangi bir yolcuya, yalnız savaş, grev, isyan veya karantina dolayısıyla değil, «başka herhangi bir sebeple» herhangi bir limanda bırakma yetkisini verir ve bununla gemicilik şirketinin o yolcu ile olan bütün anlaşmalarında geçersiz olur. Karantina yüzünden durdurulmuş bir seferde yolcular kendi besin ihtiyaçlarını kendileri sağlamak ve günde beş dolar (80 lira) ödemek zorundadırlar.

Fakat insan hayatıyla, sağlığı ve eşyasıyla ilgili sorumluluk hakkında da yolcuların çok az bilgisi vardır. Gemicilik şirketleri geminin batması halinde ölenlerin akrabalarına, yaralanmaları veya bagajların kaybolması halinde hiçbir tazminat vermezler. Hattâ karaya çıkarak kurtulanların memleketlerine geriye dönmelerini kendileri sağlamak zorundadırlar.

HOBBY'den

KONFUÇİUS'TAN BİLGELİKLER

Herkese karşı dostça davran, fakat yalnız erdemli insanlarla içten ol.»

«Düşüncesiz bilgi faydasız; bilgisiz düşünce ise tehlikelidir.»

«Bildiğin şeyleri bilmek ve bilmediğin şeylerin farkında olmak, işte akıl ve bilgelik buradadır.»

«Değer sahibi bir adam görünce, onu nasıl geçebileceğini düşün. Değersiz bir adam görürsen, kendi karakterini muayene et.»

«Eğer bir adamın doğuştan sahip olduğu yetenekler, eğitiminin fazlası ise, o kültürsüz bir adamdır; eğer eğitimi doğal yeteneklerini geçmiştense, o terbiyeli bir uşaktan bir parça daha üstündür. Doğal yetenekler ve eğitim ahenkli bir şekilde birbirini tamamlarlarsa, yalnız o zaman karşınızdaki bir centilmen bulabilirsiniz.»

«Genç bir adama fazlası ile saygı gösterilmelidir. Onun bir gün senin şimdi bulunduğu mevkie gelmeyeceğini kim bilebilir? 40 veya 50 yaşına geldiği halde kendini gösterecek hiç bir şey yapmamış olan adama gelince, asıl saygıya lâyık olmayan odur.»

«Çok ileri gitmek, geri kalmak kadar kötüdür.»